

Opis stanu drzewa o dużych rozmiarach

(załącznik do Zarządzenia nr 1959/2021 Prezydenta Miasta Stołecznego Warszawy z 10.12.2021 r.)

Grupa	Stan drzewa	Oceniana część drzewa	Kryteria przypisania drzewa do danej grupy	Gatunki grzybów ¹
1	Drzewo w bardzo dobrym stanie	System korzeniowy	Brak przesłanek wskazujących, że w okresie, który upłynął od poprzednich oględzin (lub do 5 lat wstecz) w najbliższym otoczeniu drzewa prowadzono prace ziemne ingerujące w system korzeniowy; brak pęknięć gleby wzdłuż korzeni szkieletowych; prawidłowo wykształcone, typowe dla gatunku nabiegi korzeniowe (z uwzględnieniem cech gatunkowych); brak owocników grzybów.	Brak owocników grzybów.
		Pień	Brak zewnętrznych oznak rozkładu drewna; prawidłowe rozwidlenia, bez pęknięć podłużnych i poprzecznych, bez uszkodzeń, bez nekroz.	
		Korona	Prawidłowo ukształtowana, typowa dla gatunku, dostosowana do warunków wzrostu; posusz fizjologiczny; rozwidlenia prawidłowe; także V-kształtne; nieistotne z punktu widzenia bezpieczeństwa oraz wynikające z cech odmianowych; rany po cięciach gałęzi wykonane do normy cięcia; bez rozkładów; zarastające lub zarośnięte tkanką przyranną.	
2	Drzewo w dobrym stanie	System korzeniowy	Brak przesłanek wskazujących, że w okresie, który upłynął od poprzednich oględzin (lub do 5 lat wstecz) w rzucie obrysu korony prowadzono prace ziemne ingerujące w system korzeniowy; brak pęknięć gleby wokół pnia; brak owocników grzybów.	Saprotrofy i mało agresywne pasożyty ranowe, np. niszczyca, niszczyk, pomarańczowiec, skórnik szorstki,

Grupa	Stan drzewa	Oceniana część drzewa	Kryteria przypisania drzewa do danej grupy	Gatunki grzybów ¹
		Pień	Brak zewnętrznych oznak rozkładu drewna; prawidłowe rozwidlenia; bez pęknięć podłużnych i poprzecznych; nekroza (zabitka, oparzelina) obejmująca do 10% obwodu pnia, zarastająca lub zarośnięta, ze zgniliznami twardymi.	skornikówka, wrośniak różnobarwny, wrośniak szorstki, wrośniak strefowany.
		Korona	Prawidłowe rozwidlenia gałęzi także V-kształtne; nieistotne z punktu widzenia bezpieczeństwa oraz wynikające z cech odmianowych; posusz gałęzi cienkich, peryferyjnych; akceptowane usunięcia gałęzi małych (peryferyjnych) lub gałęzi, których średnica nie przekracza normy cięcia; z małymi rozkładami lub zgnilizną twardą; nieliczne owocniki grzybów na gałęziach.	
3	Drzewo w średnim stanie	System korzeniowy	Prace ziemne prowadzone w okresie, który upłynął od poprzednich oględzin (lub 5 lat wstecz), w wyniku których doszło do naruszenia systemu korzeniowego na obszarze do 25% rzutu obrysu korony; przysypanie odziomka ziemią; brak pęknięć gleby wokół pnia; brak owocników grzybów.	Ozorek dębowy, skórnik szorstki, szaroporka podpalana, rozszczepka pospolita. ¹ Drzewa z rodzaju: grab, lipa, dąb, buk i jawor mogą mieć grzyby z grupy 4.
		Pień	Pęknięcia podłużne jednostronne bez objawów rozkładu (np. listwa mrozowa), nekroza (zabitka, oparzelina) obejmująca 10-25% obwodu pnia; widoczny rozkład drewna obejmujący do 30% objętości pnia; w przypadku dobrze wytworzonej tkanki przyrannej lub wytworzenia się struktury „baranich rogów” w ubytku rynnowym rozkład drewna może obejmować 30-50% objętości pnia; pojedyncze owocniki grzybów, występujące po jednej stronie pnia.	

Grupa	Stan drzewa	Oceniana część drzewa	Kryteria przypisania drzewa do danej grupy	Gatunki grzybów ¹
		Korona	<p>Posusz do 25% objętości; rozwidlenia V-kształtne gałęzi z zakorkiem - ocenić istotność wad, (poniżej 10 cm średnicy); liczne rany zarośnięte lub zarastające tkanką przyranną; liczne pędy epikormiczne wyrastające z gałęzi uciętej; pojedyncze lub liczne owocniki grzybów na gałęziach.</p>	
4	Drzewo w złym stanie	System korzeniowy	<p>Prace ziemne prowadzone w okresie, który upłynął od poprzednich oględzin (lub 5 lat wstecz), w wyniku których doszło do naruszenia systemu korzeniowego na obszarze powyżej 45% rzutu obrysu korony; do 45% nabiegów korzeniowych ze zgniliznami lub uszkodzeniami; widoczne pęknięcia gleby wzdłuż korzeni szkieletowych; pojedyncze owocniki grzybów.</p>	<p>Łuskwiak, czyreń ogniowy, czyreń dębowy, bocznik ostrygowaty.</p> <p>¹ Drzewa z rodzaju: grab, lipa, dąb, buk i jawor mogą mieć grzyby z grupy 5.</p>
		Pień	<p>Pęknięcia podłużne jednostronne z objawami rozkładu, nekroza obejmująca do 50% obwodu pnia; widoczny rozkład drewna obejmujący 30-50% objętości pnia; rozwidlenia V-kształtne z zakorkiem (w wypadku wady istotnej); pędy odroślowe z jednoczesnym suchocubem (może sugerować osłabienie systemu korzeniowego); pojedyncze owocniki grzybów, grzyby słabych pasożytów z 3 grupy występujące po trzech stronach pnia; dziuple dzięciołów, butelkowatość pnia – rozległość wypróchnienia należy zbadać młotkiem.</p>	

Grupa	Stan drzewa	Oceniana część drzewa	Kryteria przypisania drzewa do danej grupy	Gatunki grzybów ¹
		Korona	Posusz do 55% objętości; rozwidlenia V-kształtne konarów z zakorkiem - ocenić istotność wad (konar powyżej 10 cm średnicy); widoczny rozkład drewna obejmujący do 30% obwodu konaru; niezarośnięte lub słabo zarastające, liczne pędy epikormiczne wyrastające z konarów, u których w miejscu cięcia widoczny jest ubytek; pojedyncze lub liczne owocniki grzybów, dziuple dzięciołów, wygoniony konar.	
5	Drzewo w bardzo złym stanie	System korzeniowy	Prace ziemne prowadzone w okresie, który upłynął od poprzednich oględzin (lub 5 lat wstecz), w wyniku których doszło do naruszenia systemu korzeniowego na obszarze powyżej 45% rzutu obrysu korony; powyżej 45% nabiegów korzeniowych ze zgniliznami lub uszkodzeniami; obecność korzenia duszącego, powodującego martwicę od strony drewna reakcyjnego; wyniesienia gleby spowodowane podniesieniem korzeni przez przechylające się drzewo; pojedyncze lub liczne owocniki grzybów.	Opieńka miodowa, wachlarzowiec olbrzymi, pniarek obrzeżony, żagiew łuskowata, lakownica spłaszczona, żółciak siarkowy, hubiak pospolity, korzeniowiec, białoporek brzoźowy, czyreń rozpostarty, błyskoporek, zgliszczak pospolity, napięń omszony, gmatwek dębowy.
		Pień	Pęknięcia podłużne dwustronne lub wielostronne, pęknięcia poprzeczne; nekroza obejmująca powyżej 50% obwodu pnia; widoczny rozkład drewna obejmujący powyżej 50% objętości pnia; rozwidlenia V-kształtne z zakorkiem, pękające; pojedyncze lub liczne owocniki grzybów.	
		Korona	Posusz powyżej 55% objętości; zamierająca z nietrwałym suszem konarowym; rozwidlenia V-kształtne konarów	

Grupa	Stan drzewa	Oceniana część drzewa	Kryteria przypisania drzewa do danej grupy	Gatunki grzybów ¹
			z pęknięciami; widoczny rozkład drewna, obejmujący ponad 30% obwodu konarów, niezarośnięty lub słabo zarastający; pojedyncze lub liczne owocniki grzybów.	

Założenia do tabeli:

- 1) Oceniający kwalifikuje drzewo do konkretnej grupy na podstawie swojej wiedzy i doświadczenia.
- 2) O przypisaniu drzewa do konkretnej grupy decyduje najpoważniejsza wada/zespół wad lub brak wad.
- 3) W przypadku stwierdzenia wady (wyszczególnionej w tabeli), nieistotnej z punktu widzenia statyki drzewa, oceniający odnotowuje ją w uwagach. Jeżeli w opinii oceniającego dana wada ma większy wpływ na statykę drzewa niż wskazano w tabeli, oceniający odnotowuje ten fakt w uwagach i przypisuje drzewu wyższą grupę.
- 4) Przypisanie drzewa do **grupy 4** (drzewa w złym stanie) lub **grupy 5** (drzewa w bardzo złym stanie) **nie stanowi podstawy do usunięcia**. W przypadku drzew cennych oznacza to, że powinny one zostać objęte działaniami, umożliwiającymi zachowanie ich w przestrzeni publicznej z jednoczesną dbałością o bezpieczeństwo ludzi i mienia.
- 5) Zastosowanie zabiegów zabezpieczających, np. cięcia konarów lub założenie wiązań w koronie może stać się podstawą przypisania drzewa do innej grupy.
- 6) W przypadku procentowej oceny wpływu prac ziemnych na system korzeniowy należy uwzględnić rodzaj prac ziemnych oraz ich zakres i lokalizację względem pnia. Obszar występowania systemu korzeniowego powinien być wyznaczany indywidualnie dla każdego drzewa, przy uwzględnieniu warunków siedliskowych.
- 7) Wada występująca, a nie wskazana w tabeli, powinna kwalifikować badane drzewo do konkretnej grupy, z uwzględnieniem jej charakteru. Kwalifikacji wady dokonuje oceniający drzewo, z opisem przyczyn przypisania wady do danej grupy.
- 8) Drzewo z wyższej grupy może wykazywać wady opisane w grupie niższej.
- 9) W tabeli nie uwzględniono indywidualnych cech związanych z gatunkiem, np. zróżnicowanej odporności na cięcia, zagęszczenie gleby, zranienia itp.
- 10) Drzewo, w otoczeniu którego doszło do raptownych zmian warunków siedliskowych, może zostać zakwalifikowane do wyższej grupy – wówczas należy to opisać w uwagach.

**Podział terenów pod względem intensywności użytkowania – dla drzew
o dużych rozmiarach.**

Kategoria	Skala kategorii	Intensywność użytkowania oraz elementy w strefie upadku drzewa	Przykładowe tereny
A	Ograniczona	Tereny o ograniczonej dostępności ze względu na przeszkody terenowe, charakter i funkcje terenu; brak obecności lub sporadyczna obecność człowieka w promieniu jednej wysokości drzewa.	Tereny zakrzewione, podmokłe, o ograniczonym dostępie; np. drogi techniczne, tereny zamknięte, np. w strefach ochronnych.
B	Niska	Tereny dostępne publicznie o sporadycznym lub niskim natężeniu ruchu, drogi o niskim natężeniu ruchu, w parkach i ogrodach poza głównymi ścieżkami, w lasach miejskich itp.; tereny wolne od stałych lub czasowych zgromadzeń ludzkich, nie stanowiące miejsc rekreacji i wypoczynku.	Łąka kwietna, ścieżka leśna, ścieżka parkowa boczna, chodnik boczny z ruchem sporadycznym, ciąg pieszo-rowerowy z ruchem sporadycznym, skarpy o dużym nachyleniu.
C	Średnia	Tereny dostępne publicznie przy drogach ze ścieżkami pieszymi i rowerowymi, przy głównych ścieżkach pieszych w parkach i ogrodach, przy przedeptach na terenach zieleni, obiektach sportowych oraz okolicach popularnych miejsc i obiektów.	Parkingi użytkowane okresowo, skrzyżowania dróg jezdnych, drogi z ciągami pieszo-jezdnymi przy braku urządzeń wypoczynkowych, takich jak ławki, place zabaw, siłownie itp.
D	Wysoka	Tereny o najczęstszym użytkowaniu przez ludzi (w szczególności pieszych), przy drogach z ruchem pieszym, miejsca często i długo odwiedzane przez ludzi, miejsca zgromadzeń i zorganizowanej rekreacji.	Parkingi użytkowane ciągle, przystanki, place zabaw, siłownie plenerowe, przejścia piesze z sygnalizacją świetlną, drogi z ciągami pieszymi z urządzeniami do wypoczynku.

Założenia do tabeli:

- 1) Tabela dotyczy drzew o dużych rozmiarach, gdzie w przypadku wyłamania dużych konarów lub złamania się pnia może dojść do zagrożenia bezpieczeństwa ludzi i mienia.
- 2) Przy ocenie użytkowania terenu należy każdorazowo uwzględnić pokrój drzewa, w szczególności jego pochylenie na obiekty małej architektury, miejsca wypoczynku i rekreacji, ciągi komunikacyjne i place zabaw. Kierunek ewentualnego pochylenia drzewa wpływa na lokalizację strefy upadku drzewa. Strefa upadku drzewa wynosi do jednej wysokości drzewa.